

2018

**NARKOTINIŲ MEDŽIAGŲ
TYRIMO
KLAIPĖDOS RAJONO VAIKŲ
UGDYMO ĮSTAIGŲ IR
ATVIRŲ JAUNIMO ERDVIŲ
APLINKOSE REZULTATAI**

KLAIPĖDOS RAJONO SAVIVALDYBĖS
VISUOMENĖS SVEIKATOS BIURAS

ĮVADAS

Klaipėdos rajono savivaldybės tarybos patvirtintoje, Klaipėdos rajono savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos 2018 m. priemonių plane (2018 m. vasario 22 d. sprendimu Nr. T11-62), numatyta priemonė 4.1. Atlikti narkotinių medžiagų aptikimo ir atpažinimo testus mokyklos aplinkoje.

Klaipėdos rajono savivaldybės tarybos patvirtintoje, Klaipėdos rajono nusikalstamumo prevencijos ir kontrolės 2017–2019 metų programos įgyvendinimo plane (patvirtintame tarybos 2016 m. gruodžio 22 d. sprendimu Nr. T11-447), numatyta priemonė Nr. 5.4. Narkotinių medžiagų aptikimo ir atpažinimo testų atlikimas viešose jaunimo susibūrimo vietose.

Narkotinių medžiagų aptikimo ir atpažinimo tyrimą atliko privati kompanija „Euromedika“, kuri turi patirties atliekant narkotinių medžiagų tyrimus. Įmonė „Euromedika“ yra oficialus įmonės iDenta (Izraelis) atstovas Baltijos šalyse. Tyrimas buvo atliekamas dvejais skirtingais testais – vienas testas identifikuoja 21 sintetinę narkotinę medžiagą, tokias kaip: rudas heroinas, amfetaminai, ekstazė ir naujos kartos narkotikai, kurie parduodami kaip vonios druska, augalinis maistas arba pažangūs chemikalai, kitas testas nustato marihuanos/hašišo buvimą.

NARKOTINIŲ MEDŽIAGŲ APTIKIMO TESTAI

TESTŲ PRIVALUMAI:

- Autonominis, uždara sistema
- Patogu ir lengva naudoti
- Nėra kontakto su žmogumi
- Mėginiai yra apsaugoti nuo užteršimų
- Ilgas galiojimo laikas
- Maksimaliai apsaugotas nuo atsitiktinio lūžio
- Lipnus antgalis paims nuo paviršiaus tiksliai tokį mėginio kiekį, kokio reikia

Testas identifikuoja 21 narkotinę medžiagą

Aptinka šias medžiagas:

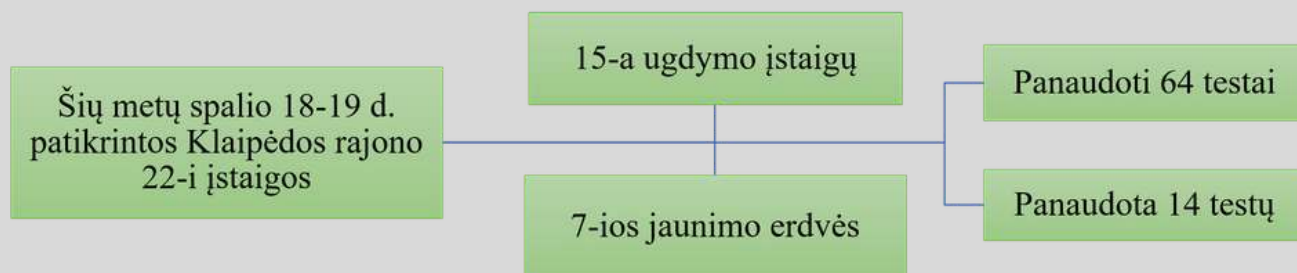
White Heroin, Methamphetamine, Amphetamine (powder), Ecstasy/MDMA, Methadone, Ketamine, PCP, PMA, DMT, MDPV, Mephedrone, PMMA, mCPP, MPA, Buphedrone, MDPBP, Cathinone, MethCathinone, Methylone, Cocaine/Crack

Testas identifikuoja marihuanos/hašišo buvimą

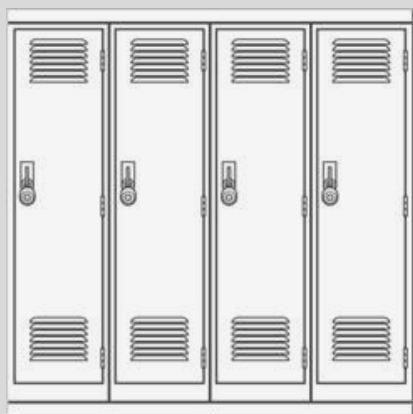
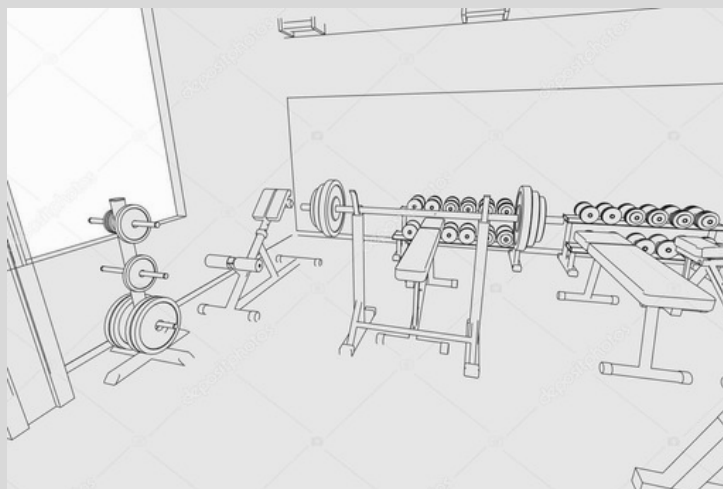

NARKOTINIŲ MEDŽIAGŲ TYRIMO APTIKIMO EIGA

Narkotinių medžiagų pėdsakų ieškota:

- Ant lauko durų
- Ant turėklų
- Ant palangių
- Ant spintelių
- Rūbinėje
- Tualetų patalpose
- Jaunimo erdvių salių patalpose

NARKOTINIŲ MEDŽIAGŲ TYRIMO REZULTATAI

Narkotinių medžiagų pėdsakų aptikta:

- Mergaičių ir berniukų tualetų patalpa
- Vienu testu paimtas mėginys kartu nuo įėjimo durų, turėklų, palangių
- Vienu testu paimtas mėginys kartu nuo įėjimo durų, sporto salės ir tualetų patalpose

MARIHUANA, HAŠIŠAS

Pavadinimas	KANAPĖS
„Gatvės“/ kiti pavadinimai	Marihuana, žolė, 420, <u>gandža</u> , <u>skankas</u> , <u>kifas</u> , <u>čystaganas</u> , <u>džointas</u> , <u>dūmas</u> , <u>suktinė</u> , <u>kasiakas</u> , <u>bongo</u>
Vartojimo būdas	Rūkoma, valgoma su maistu, geriama su arbata, garinama
Pavadinimas	KANAPIŲ DERVA
„Gatvės“/ kiti pavadinimai	Hašišas, <u>hašas</u> , akmuo, šokoladas, G6, H, <u>khif</u> , <u>charas</u>
Vartojimo būdas	Rūkoma (gryna arba maišant su tabaku), vartojama per burną, geriama (su maistu, arbata)
KANAPIŲ VARTOJIMO POVEIKIS	
Pojūčiai pavartojus	Psichiniai požymiai • Vystosi tolerancija (reikia vis didesnės dozės) • Gerėja nuotaika (euforija su juoku) • Atpalaiduoja, ramina, pašalina nepageidaujamą stimuliuojančių narkotikų poveikį • Žadina apetitą, paaštrėja spalvų, garsų, skonių jautimai • Prarandama orientacija, pakinta laiko suvokimas • Baimė, įtarumas, sunkiais atvejais – nerimas, panika, haliucinacijos, psichozė, agresyvumas Fiziniai požymiai • Paraudusios akys, primerkti akių vokai • Dažnas pulsas ir padidėjęs kraujospūdis • Sutrikusi koordinacija • Burnos džiovimas, pykinimas ir vėmimas

KOKAINAS, KREKAS

Pavadinimas	KOKAINAS, KREKAS
„Gatvės“/ kiti pavadinimai	Kokas, <u>krekas</u> , sniegas, pudra, <u>čarlis</u> , <u>cola</u> , <u>big C</u> , <u>coco</u> , <u>lady</u> , <u>okey</u> , <u>dokey</u> , <u>snow</u> , <u>star dust</u>
Vartojimo būdas	Kokainas – uostomas, švirkščiamas, kokaino hidrochloridas – geriamas, ištirpinus skystyje. <u>Krekas</u> – rūkomas.
KOKAINO VARTOJIMO POVEIKIS	
Pojūčiai pavartojus	Kokainas suveikia greitai (uostant efektas prasideda po 10–15 sekundžių), bet efektas trumpalaikis (20–30 min.). <i>Psichiniai požymiai</i> • Pasitikėjimo savimi antplūdis, džiaugsmas, euforija • Pavartojus didesnę dozę – haliucinacijos, nerimas, panika <i>Fiziniai požymiai</i> • Energijos ir budrumo antplūdis • Išsiplėtę vyzdžiai • Padažnėjęs kvėpavimas, širdies ritmas, padidėjęs kraujospūdis • Pakilusi temperatūra, padidėjęs prakaitavimas • Perdozavus – traukuliai, insultas, širdies ritmo sutrikimai, infarktas.

REKOMENDACIJOS SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJAI

1. Tęsti narkotinių medžiagų tyrimo atlikimą vaikų ugdymo įstaigų ir atvirų jaunimo erdvių aplinkose.
2. Planuojant, rengiant ir vykdant prevencines priemones svarbu atsižvelgti į Klaipėdos rajono savivaldybės tarybos nustatytus visuomenės sveikatos prioritetus bei gyventojų sveikatos būklės rodiklius.
3. Stiprinti specialistų gebėjimus anksti atpažinti ir reaguoti, jei pastebi, jog asmuo vartoja psichoaktyvias medžiagas, bei motyvuoti jaunimą kreiptis pagalbos.
4. Būtina sistemiškai tobulinti visų sektorių specialistų kvalifikaciją.

REKOMENDACIJOS UGDYMO ĮSTAIGOMS

1. Siūloma pasirengti ir pasitvirtinti vaikų ugdymo įstaigoje tikslinį prevencinių veiksmų planą, kuris būtų skirtas psichoaktyvių medžiagų vartojimo mažinimui, jeigu įstaigoje buvo aptikta narkotinių medžiagų pėdsakų.

REKOMENDACIJOS VISUOMENĖS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS SPECIALISTAMS IR KITIEMS SPECIALISTAMS, DIRBANTIEMS SU VAIKAIS, JAUNIMU

1. Nešališkai ir nesmerkdami paklauskite kelių klausimų, užtruksite tik kelias minutes siekdami išsiaiškinti, ar tikėtina psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo problema.
2. Užmegzti pozityvų kontaktą tarp specialisto ir asmens, kuris turi būti paremtas išklausimu, jautrumu ir empatija.
3. Užtikrinkite asmens duomenų konfidencialumą.
4. Plėtokite vaikų socialinių ir emocinių įgūdžių ugdymą.
5. Kurkite pozityvų mokyklos klimata, kuris skatintų aktyvų vaikų dalyvavimą mokyklos gyvenime.
6. Skatinkite paauglio aplinkos ir veiklos pokyčius, nesusitelkdami į rizikingą elgesį.
7. Siekti sumažinti psichoaktyviųjų medžiagų vartojimą taikant trumpalaikę intervenciją ir motyvacinį interviu.

REKOMENDACIJOS TĖVAMS

1. Stenkitės kasdien bent trumpą laiką skirti dėmesį savo vaikui.
2. Savo vaikui visur ir visada rodykite gerą pavyzdį, nes vaikui svarbus jūsų elgesys, jis stebi tai, ką jūs sakote ir ką darote.
3. Nustatykite aiškias elgesio taisykles, numatančias, kaip reikėtų elgtis, jei taisyklės sulaužomos.
4. Paklauskite vaiko jums rūpimų dalykų, kuriuos reikėtų žinoti: kur ji/jis bus, kiek ilgai, su kuo bus ir ką veiks.
5. Ugdykite pasitikėjimo jumis jausmą, kuris vaikui augant tik stiprės.
6. Stenkitės palaikyti stiprų ryšį su savo vaiku, nes net ir labai sunkiose situacijose galite apsaugoti vaikus nuo rizikingo elgesio.
7. Pradėti kalbėtis su vaiku apie tabako, alkoholio bei narkotikų žalą reikėtų nuo pat vaikystės ir ankstyvos paauglystės.
8. Kalbėdami apie narkotikų vartojimo problemas ir pasekmes, būkite atviri ir nuoširdūs, nesmerkite vaiko, jei jis klausia to, kas jam įdomu.
9. Pateikite Informaciją apie atskirus narkotikus atsižvelgdami į vaiko amžių, kad tai nesukeltų vaikui susidomėjimo ir noro išbandyti.
10. Privalote savo vaikui pasakyti, kad pastebėjote pasikeitusią elgseną ir esate tuo susirūpinę, jei įtariate, kad vaikas vartoja psichoaktyvias medžiagas.

POŽYMAI, RODANTYS, KAD JŪSŲ VAIKAS VARTOJA PSICHOAKTYVIAS MEDŽIAGAS AR KITAIP YRA SU TUO SUSIJĘS

1. Prarandamas susidomėjimas ankstesniais pomėgiais.
2. Pasikeitę valgymo ir miego įpročiai.
3. Blogėjantys santykiai su šeima ir draugais.
4. Be jokios priežasties pasireiškiantis agresyvus, maištingas elgesys.
5. Draugų keitimas, nenoras pasakoti apie naujus draugus, žymiai vyresnių draugų atsiradimas.
6. Pamokų praleidinėjimas, mokymosi pažangumo pablogėjimas.
7. Atsiradęs vaiko abejingumas viskam – „man niekas neįdomu“, motyvacijos sumažėjimas, dėmesio sutelkimo sunkumai.
8. Pinigų ar brangių daiktų dingimas iš namų ar staigus pinigų atsiradimas.
9. Nejįprastas vaiko melavimas ir apgaudinėjimas.
10. Atsiradęs nervingumas, staigi nuotaikų kaita, išryškėjusi paranoja.

ŠALTINIAI

1. Bankauskienė I., Dobrovolskij, V., Grimalauskienė, O., Leonienė, V., Šarkanė, R. (2009). Kartu su vaiku. Informacinis leidinys, skirtas vaikams. Vilnius: Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentas. Prieiga per internetą:
http://old.ntakd.lt/bylos/dokumentai/leidiniai/kartu_su_vaiku_a5_brosiura_2009.pdf
2. Bankauskienė, I. ir Gedminienė, R. (2016). Vaikai seka tėvų pavyzdžiu. Informacinis leidinys tėvams apie psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevenciją. Vilnius: Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentas. Prieiga per internetą:
http://ntakd.lrv.lt/uploads/ntakd/documents/files/Prevencija/vaikai%20seka%20tevu%20pavyzdziu_2016.pdf.
3. Naujos psichoaktyviosios medžiagos (antras leidimas) (2017). Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentas. Prieiga per internetą:
https://ntakd.lrv.lt/uploads/ntakd/documents/files/35362%20NTAKD%20naujos%20medziagos_2017%2011%2016%20galutinis.pdf
4. Naujos psichoaktyviosios medžiagos. (2016). Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentas. Prieiga per internetą:
<https://ntakd.lrv.lt/uploads/ntakd/documents/files/Leidinukas%20pdf.pdf>.
5. Socialinė informacinė kampanija „Pirmiausia – išklausk“. (2017). Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentas. Prieiga per internetą:
<https://ntakd.lrv.lt/lt/prevencija/socialine-informacine-kampanija-pirmiausia-isklausk>.